

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 557/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou AK Dlhopolec s. r. o., Námestie SNP 27, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ivan Dlhopolec, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a návrhu na zrušenie „rozhodnutia ministerstva o vybavení podnetu k podaniu dovolania zo dňa 03.08.2015 sp. zn. 41185/2015-61/D/237“ a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) spojeného s návrhom na zrušenie *„rozhodnutia ministerstva o vybavení podnetu k podaniu dovolania zo dňa 03.08.2015 sp. zn. 41185/2015-61/D/237“*.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 94/2012 z 10. októbra 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný vinným zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 15 mesiacov. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu sťažovateľ nepodal odvolanie ani dovolanie, ale až podaním z 21. apríla 2015 proti nemu podal podnet ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister“), ktorým sa domáhal podania dovolania proti rozsudku okresného súdu dôvodiac, že v jeho prípade bola porušená zásada špeciality. Sťažovateľ mal byť totiž vydaný na územie Slovenskej republiky na základe európskeho zatýkacieho rozkazu okresného súdu sp. zn. 1 T 110/2007 z 29. októbra 2010 na výkon trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 110/2007 z 18. júla 2007. Sťažovateľ namieta, že hoci *„predmetom Európskeho zatýkacieho rozkazu bolo výlučne vydanie sťažovateľa... na výkon trestu odňatia slobody, po jeho vydaní bolo voči nemu vedené trestné stíhanie za trestný čin spáchaný pred vydaním. Slovenská republika však postupom podľa § 32 ods. 1 zákona o európskom zatykačom rozkaze nepožiadala vykonávajúci justičný orgán o dodatočný súhlas s trestným stíhaním a tento jej preto ani nemohol byť daný. Voči sťažovateľovi sa viedlo zo zákona neprípustné trestné stíhanie (§ 9 Trestného poriadku), v ktorom naviac sťažovateľ nebol náležitým spôsobom poučený o svojich právach vo vzťahu k zásade špeciality, na uplatnení ktorej mohol trvať, alebo sa práva na jej uplatnenie mohol vzdať. Za trestný čin spáchaný pred vydaním však prvostupňový súd rozsudkom sťažovateľa aj uznal za vinného a uložil mu nepodmienečný*

trest odňatia slobody. Ako sme už uviedli vyššie, rozsudok prvostupňového súdu vzhľadom k tomu, že voči nemu nebolo podané odvolanie nadobudol právoplatnosť, je však podľa nášho názoru nevykonateľným, resp. uložený trest odňatia slobody z neho vyplývajúci je nevykonateľným. Príslušný ústav na výkon trestu odňatia slobody ho odmietol vykonať, nakoľko by tým došlo k porušeniu zákona o európskom zatykačom rozkaze a medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky...“.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že podnet na podanie dovolania „zodpovedajúcim spôsobom skutkovo aj právne odôvodnili a to aj s poukazom na existujúcu judikatúru súdov v obdobných veciach, medzi inými napríklad aj s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. septembra 2012, ktorý je publikovaným súdnym rozhodnutím (číslo publikácie 56/2013)... citované súdne rozhodnutie možno označiť za súčasnú konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach, pričom neexistujú žiadne iné publikované a ani nepublikované súdne rozhodnutia, ktoré by túto judikatúru spochybňovali.

V podnete sme jeho záverom aj stručne zhodnotili postup prvostupňového súdu, ktorý po právoplatnom ukončení zo zákona neprípustného trestného stíhania dodatočne požiadal vykonávajúci justičný orgán o súhlas s trestným stíhaním sťažovateľa. Rovnaká situácia bola totiž riešená aj v citovanom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a udelenie takéhoto súhlasu Najvyšší súd posúdil ako neprípustné. Najvyšší súd to podrobne odôvodnil tým, že nemožno žiadať o súhlas s trestným stíhaním, keď k právoplatnému ukončeniu trestného stíhania už došlo. Ak by sme pripustili opak, potom by bolo možné trestne stíhať každú osobu (napr. aj sudcov alebo poslancov NR SR), na ktorej stíhanie je inak potrebný súhlas (§ 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku) a po jej prípadnom odsúdení by bola podaná žiadosť o takýto súhlas. Postup v naznačenom smere je potrebné bez ďalšieho odmietnuť.“.

Sťažovateľ považuje upovedomenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) sp. zn. 41185/2015-61/D/237 z 3. augusta 2015 (ďalej len „upovedomenie ministerstva“) «za úplne svojvoľné, právne neakceptovateľné a predovšetkým za ústavne nekonformné. Kompetencia Ministra spravodlivosti SR podať

dovolanie nie je možnosťou ale povinnosťou, za predpokladu, že sú dané zákonné dôvody pre takýto postup. Aj judikatúra ústavného súdu vylučuje „voľnú“ úvahu ministra spravodlivosti o podaní, resp. nepodaní dovolania v prípade zistenia, že sú splnené zákonné podmienky na podanie dovolania.».

Sťažovateľ nadväzne na to prezentuje názor, že rozhodnutie, ktorým by príslušný justičný orgán dodatočne súhlasil s trestným stíhaním sťažovateľa, je v rozpore so zákonom, ako aj „s rámcovým rozhodnutím rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi. S prihliadnutím na všetky okolnosti predmetnej trestnej veci, len samotná existencia rozhodnutia nemohla byť tak zásadnou skutočnosťou, že znegovala celú argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v podnete na podanie dovolania.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu vydať rozhodnutie, ktorým konštatuje porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne sa domáha „zrušenia rozhodnutia ministerstva o vybavení podnetu k podaniu dovolania zo dňa 03.8.2015 sp. zn.: 41185/2015-61/D/237 a vrátenia veci tomuto orgánu na ďalšie konanie“, ďalej priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a náhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Posudzujúc obsah sťažnosti vidí ústavný súd za správne predovšetkým sa vyjadriť k nespĺneniu zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, okrem prípadov výslovne uvedených v zákone o ústavnom súde.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj obsahových náležitostí sťažnosti. Až na zákonom presne definované výnimky je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, pričom viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti. Petit musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne (v súlade s čl. 127 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde), teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (III. ÚS 78/02, III. ÚS 17/03, IV. ÚS 138/08).

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti konštatuje neurčitost' petitu sťažnosti uvedeného na tretej strane návrhu, pretože hoci z neho vyplýva, že sa sťažovateľ domáha „konštatovania porušenia... základného práva... na stíhanie len zo zákonných dôvodov podľa článku 17 ods. 1 Ústavy SR,... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR... na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru“, avšak neobsahuje označenie rozhodnutia, opatrenia, prípadne zásahu, ktorým k porušeniu týchto práv malo dôjsť. Z obsahu sťažnosti je síce možné s vysokou pravdepodobnosťou odvodiť, že k porušeniu týchto práv malo podľa sťažovateľa dôjsť upovedomením ministerstva, prípadne rozsudkom okresného súdu, avšak petit sťažnosti nemá vytvárať priestor na dohady ústavného súdu, obzvlášť v prípade, ak je sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom.

V súvislosti s uvedeným nedostatkom sťažnosti ústavný súd pripomína, že ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.

Z uvedených dôvodov podľa názoru ústavného súdu petit sťažnosti v predloženej podobe nespĺňa náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje

ústava a zákon o ústavnom súde, čo pri právnom zastúpení sťažovateľa ústavnému súdu umožňuje bez ohľadu na formálnu povahu tohto dôvodu sťažnosť odmietnuť už v rámci jej predbežného prerokovania.

2. Vzhľadom na závažnosť niektorých sťažovateľových tvrdení sa ústavný súd nad rámec uvedeného zaoberal aj posúdením prípadnej možnosti porušenia sťažovateľom označených práv.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne... o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Obdobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru zaručuje spravodlivé prejednanie záležitosti sťažovateľa nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne (takým je nepochybne aj dovolanie podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku), nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné (napr. II. ÚS 357/06, IV. ÚS 323/07). Podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku nie je opravným prostriedkom a z hľadiska trestného práva procesného ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či na základe podnetu strany v konaní alebo na základe iného podnetu podá alebo nepodá dovolanie (táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. m. m. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje absenciu priamej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na jednej strane a upovedomením ministerstva na strane druhej. Ministerstvo totiž nie je orgánom so súdnou

právomocou (je považované len za orgán štátnej správy súdov), čo už z pojmového hľadiska vylučuje porušenie týchto sťažovateľom označených práv.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že postup ministerstva mohol podliehať ústavnoprávnemu prieskumu len z hľadiska obsahu základného práva na inú právnu ochranu, ktoré taktiež zaručuje čl. 46 ods. 1 ústavy, ide však o iné právo (právo domáhať sa v prípade ustanovenom zákonom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky, nie na súde). Možno konštatovať, že z hľadiska tohto práva sťažovateľ (v danej veci ako podnecovateľ) mal právo na to, aby sa minister spravodlivosti jeho podnetom zaoberal, náležite sa s ním vysporiadal a o spôsobe jeho vybavenia ho vyrozumel. Keďže však porušenie základného práva na inú právnu ochranu sťažovateľ nenamietal, ústavný súd porušenie práva týmto smerom ďalej neskúmal.

Obdobne ústavný súd zastáva názor, že v súvislosti s upovedomením ministerstva o vybavení podnetu sťažovateľa nemôže dôjsť ani k porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 1 ústavy, keďže na základe neho ani na základe postupu ministerstva, ktorý jeho doručeniu predchádzal, nemôže byť osobná sloboda sťažovateľa žiadnym spôsobom obmedzená (a to ani väzbou ani výkonom trestu odňatia slobody). To je možné len na základe právoplatného rozhodnutia súdu, pričom je nespochybniteľné, že upovedomenie ministerstva charakter takéhoto rozhodnutia nemá. Rovnako ministerstvo nie je orgánom činným v trestnom konaní (tým je len prokurátor alebo policajt), a ako bolo povedané, nie je ani súdom, ktoré sú jedinými orgánmi majúcimi právomoc vykonávať trestné stíhanie, preto aj tvrdenia sťažovateľa o porušení „základného práva byť stíhaný len zo zákonných dôvodov“ ministerstvom ústavný súd hodnotí ako zjavne neopodstatnené.

Z tohto dôvodu minister spravodlivosti nemohol odložením takéhoto podania, t. j. jeho neakceptovaním spôsobiť namietané porušenie označených práv sťažovateľa, na základe čoho ústavný súd vyhodnotil sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

Napokon v prípade, ak by sťažovateľ namietal porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 10. októbra 2012, takúto sťažnosť by bolo potrebné odmietnuť ako oneskorenú podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže sťažnosť nebola ústavnému súdu podaná v lehote dvoch mesiacov od jeho právoplatnosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd doručenú sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní. Keďže bola sťažnosť ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch v danej veci stratilo opodstatnenie, v dôsledku čoho sa nimi ústavný súd už ďalej nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015